

Protokół

18. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 13. października 1881.

Początek o godzinie 11. minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański. Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 125.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oświadcza, iż protokół z 16. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, a protokół z 17. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej złożony do przejrzenia.

Sekretarz Czaykowski Alfons odczytuje spis petycyj wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 13. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: budżetowej Nr 541, 543, 551, 553, — administracyjnej Nr 542, 544, 547, 552, — bankowej Nr 545, — petycyjnej Nr 546, 548, — drogowej Nr 549, — edukacyjnej Nr 550.

Sekretarz Czaykowski Alfons odczytuje dostatecznie poparty wniosek p. Wesołowskiego, ażeby dodatkowo do prowizorycznego regulaminu dla Sejmu krajowego uchwalić: Jeżeli po zamknięciu dyskusyi nad jakim przedmiotem reprezentant Rządu albo członek Wydziału krajowego głos zabierze, wówczas tem samem dyskusya nad tym przedmiotem ponownie zostaje otwartą.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według regulaminu.

Sekretarz Czaykowski Alfons odczytuje interpelację p. Skałkowskiego i towarzyszy do c. k. komisarza rządowego w sprawie rozporządzeń c. k. starostw w Stryju i Sokalu na niekorzyść tamtejszych Towarzystw zaliczkowych.

Marszałek oświadcza, iż interpelację tę zakomunikuje c. k. komisarzowi rządowemu.

Przystąpiono do porządku dziennego. Jako pierwszy punkt porządku dziennego rozpoczęto rozprawę szczegółową w przedmiocie założenia bursy dla uczniów Seminarjum nauczycielskiego we Lwowie. Sprawozdawca p. Małecki odczytuje pierwszy punkt wniosku komisji edukacyjnej:

Protokół 18. posiedzenia.

„Z początkiem roku szkolnego 1882/83 ma być założona we Lwowie Bursa dla uczniów c. k. Seminarium nauczycielskiego męskiego“.

P. Romanowicz wnosi, ażeby pierwszy punkt wniosku poddany został pod głosowanie dopiero po uchwaleniu siódmego punktu wniosku komisji.

P. Merunowicz przemawia przeciw wnioskowi p. Romanowicza.

Po powtórnem przemówieniu p. Romanowicza i sprawozdawcy, odrzuca Izba wnioski p. Romanowicza, a uchwała 1. punkt wniosku komisji edukacyjnej.

Przy dyskusji nad 2. punktem wniosku komisji, który brzmi:

„Bursa ta utworzoną będzie na razie dla 60 uczniów religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków katolickich, i utrzymywana będzie kosztem funduszu krajowego“ —
zabierali głos: p. Zucker za opuszczeniem słów „religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków“.
p. Buchwald przemawia za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu p. Kowalskiego, zamyka Izba dyskusję na wniosek p. ks. Sawy.

Zapisani jeszcze do głosu pp. Fruchtman, Rapoport, Goldman przeciw wnioskowi komisji, a p. Popiel Paweł za wnioskiem komisji.

Marszałek wzywa posłów mających przemawiać przeciw wnioskowi komisji do wyboru generalnego mowcy, wybrany został p. Rapoport i przemawia za wnioskiem p. Zuckra.

P. Popiel Paweł przemawia za wnioskiem komisji.

P. Pietruski przemawia jako członek Wydziału krajowego za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Marszałek zarządza głosowanie nad tym punktem wniosku z opuszczeniem słów: „religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków katolickich“.

Izba uchwała punkt drugi bez powyższych słów. Następnie uchwała Izba 62 głosami przeciw 25 głosom powyżej przytoczone przy pierwszym głosowaniu opuszczone słowa: „religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków katolickich“.

Izba uchwała dalej bez rozprawy 3. punkt wniosku komisji:

„Na pierwsze urządzenie tej Bursy wyznacza się suma 5.200 zł. w. a., zaś na jej utrzymanie rocznie suma 19.090 zł.“

Następnie przystąpiono do rozprawy nad 4. punktem wniosku następującej treści:

„Natomiast coroczna pozycya dotychczasowa „30.000 zł. na stypendya dla kandydatów nauczycielskich, będzie z dniem wnijscia w życie tej Bursy zredukowana do 26.585 zł.“

P. Krukowiecki przemawia przeciw redukcji stypendyów i wnosi na przejście do porządku dziennego nad ustępem 4tym.

Marszałek oznajmia, że nad pojedynczym ustępem uchwiał, wniosek przejścia do porządku dziennego nie jest dopuszczalny, a kto jest przeciw zredukowaniu stypendyum, objawi swe zdanie głosowaniem przeciw temu ustępowi.

Po przemówieniu sprawozdawcy, odrzuca Izba punkt czwarty wniosku komisji.

Izba uchwała dalej bez rozprawy punkt 5. i 6. według wniosku komisji w tem brzmieniu:

Wstawia się do budżetu na rok 1882:

1) na pierwsze urządzenie Bursy 5.200 zł.;

2) na utrzymanie za 4 miesiące 1882. r. 6.364 zł.;

Uchwała się następujący statut dla Bursy.

„Projekt statutu Bursy lwowskiej krajowej.“

§. 1. Dla 60 uczniów religii chrześcijańskiej c. k. Seminarium nauczycielskiego męskiego we Lwowie, otwiera się Bursa funduszem krajowym utrzymywana, której celem: przez bezpłatne, pieczołowite, religijno-moralne wychowanie przyjsć w pomoc instrukcji seminarzyckiej i przysposobić wychowanców swoich na prawdziwie pożytecznych, powołaniu swemu odpowiednich nauczycieli ludowych.

§. 2. W szczególności zapewnia bursa uczniom w niej umieszczonym nadzór, mieszkanie, pożywienie, opał, światło, pranie, łóżko z pościelą, opiekę nad zdrowiem, przybory i pomoc naukową.

§. 3. Do Bursy lwowskiej krajowej mogą być przyjęci tylko tacy uczniowie, którzy do c. k. Seminarium nauczycielskiego we Lwowie bądź to do klasy przygotowawczej, bądź do wyższych kursów uczęszczają, a 15go roku życia wstępując do klasy przygotowawczej, 16go wstępując do kursu I. i t. d. jeszcze nie przekroczyli.

§. 4. Oprócz tego przyjęcie może nastąpić tylko na podstawie następujących dopełnionych warunków:

- a) Przedłożenie orzeczeń lekarskich o ogólnym stanie zdrowia i co do ospy szczepionej;
- b) Okazanie świadectw szkolnych, a przynajmniej z ostatniego półroczia;
- c) Piśmienne zobowiązanie się do tego, że wychowaniec po ukończeniu wychowania w zakładzie, służyć będzie co najmniej sześć lat jako nauczyciel szkoły ludowej w kraju naszym — w przeciwnym razie zaś Bursie kosztą wychowania zwróci;
- d) nakoniec piśmienna deklaracja rodziców lub opiekunów, że gdyby uczeń z zakładu został wydalony, w takim razie zobowiązują się oni do bezwzględnego odebrania go z bursy na własną swoją porękę.

§. 5. Pierwszeństwo do przyjęcia mają ci, którzy wykazą najlepszy postęp w naukach przy chwalebnych obyczajach, a zarazem stosunkowo są najubożsi.

§. 6. Samowolne niestósowanie się do przepisów porządku domowego, opieszałość w nauce, grubsze przekroczenia pod względem obyczajów i t. p. mogą pociągnąć za sobą wydalenie z zakładu. Wystąpienie z c. k. Seminarium nauczycielskiego pociąga za sobą w każdym razie ten skutek.

§. 7. Prawo przyjęcia i wydalenia służy Wydziałowi krajowemu, który też i w każdym innym kierunku jest najwyższą władzą dla Bursy lwowskiej krajowej. Pod jego zwierzchnictwem i kontrolą zarządza bursą w granicach oznaczonych regulaminem i instrukcjami Regens przy pomocy Wiceregensa.

§. 8. Dyrektorowi c. k. Seminarium nauczycielskiego męskiego we Lwowie służy prawo nadzoru nad kandydatami umieszczonymi w Bursie w obrębie tejsze; do dawania Dyrektorowi wszelkich, zadanie to umożliwiających objaśnień jest Regens bursy zobowiązany.

§. 9. Co do karności domowej, posług w zakładzie, do których użyci być mają wychowañcy, i praktyk religijnych wykonywać się mających przez nich, zawiera szczegółowe orzeczenia regulamin i instrukcje przez Wydział krajowy wydane.

§. 10. Muzyki śpiewu i gimnastyki uczą w Bursie osobni nauczyciele. Uczniowie uznani za niezdolnych do muzyki będą od tej nauki uwolnieni. Instrumentów muzycznych i przyrządów do gimnastyki dostarczy zakład.

§. 11. Przez czas wielkich feryj Seminarium nauczycielskiego, Bursa będzie zamknięta.“

Przy rozprawie nad 7. punktem wniosku komisji zabiera głos p. Pietruski, jako członek Wydziału krajowego, poczem Izba uchwała punkt siódmy wniosku komisji, który opiewa:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby Bursę tę wprowadził w życie, wydał prowizoryczne dla niej instrukcje i regulaminy i takowe na przyszłej sesji Sejmowej do ostatecznego zatwierdzenia przedłożył.“

P. Jasiński Józef wnosi, ażeby przystąpić do 3. czytania bez czytania.

Izba uchwała ten wniosek i uchwała powyższe w drugim czytaniu przyjęte wnioski komisji edukacyjnej w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie rządowego projektu ustawy o używaniu prywatnych ogierów do stanowienia.

Sprawozdawca p. Jan hr. Tarnowski uwolniony na wniosek p. Abrahamowicza od czytania sprawozdania.

P. Słonecki wnosi, ażeby całą ustawę według projektu komisji uchwalić en bloc.

Izba uchwała ustawę następującej treści.

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o używaniu ogierów prywatną własnością będących do stanowienia.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Ktokolwiek zamierza używać ogiera za opłatą lub bezpłatnie do stanowienia cudzych klaczy, obowiązany jest przed nadejściem pory stanowienia uzyskać na to licencję według postanowień następujących.

Jeżeli gmina lub spółka właścicieli posiada ogiera, to klacze należące do członków tej gminy lub spółki, mają być uważane jako klacze cudze.

§. 2.

Ktokolwiek życzy sobie uzyskać dla ogiera licencję na nadchodzący okres stanowienia, obowiązany jest najdalej do 1. listopada zgłosić się z tem żądaniem ustnie lub pisemnie do politycznej władzy powiatu, w którym zamieszkuje.

Na podstawie wniesionych zgłoszeń ustanawia c. k. Namiestnictwo odpowiadającą potrzebie ilość komisji do licencyonowania ogierów i w stosownym czasie podaje do publicznej wiadomości za pośrednictwem powiatowych władz politycznych i zwierzchności gminnych (obszarów dworskich) miejsce urzędowania każdej komisji, równie jak termin publicznie odbyć się mającego licencyonowania.

Namiestnictwo ustanowić może jedną komisję dla kilku powiatów; — okoliczność ta powinna być w sposób właściwy obwieszoną.

Właściciele stadnin, którzy mają zamiar ogierami swoimi cudze klacze stanowić, mogą uzyskać wyjątkowo od politycznej władzy powiatowej zezwolenie, by ogiery te oglądane i zbadane były przez komisję nie w miejscu jej urzędowania, ale tam, gdzie się ogiery znajdują — w tym jednak razie poniosą sami koszta tych komisyjnych oględzin.

§. 3.

Komisye ustanowione będą przez c. k. Namiestnictwo na przeciąg lat trzech; — w skład ich wchodzić ma zastępcę komendy zakładów rządowych, oraz trzech znawców, których na wniosek Wydziału powiatowego zamianuje Namiestnictwo. Jeden z nich powinien — o ile rzecz okaże się możliwą — być egzaminowanym weterynarzem, gdyby zaś weterynarza w składzie komisji nie było, przyzwać należy konowala, który jednak nie będzie uważany jako członek komisji i będzie tylko miał zadanie orzekać o stanie zdrowia ogierów komisji przedstawionych.

Członkowie komisji wybierają z pomiędzy siebie przewodniczącego, który kieruje czynnościami komisji.

§. 4.

Komisya uznać może jedynie te z pomiędzy przedstawionych jej ogierów za zdadne do stanowienia, względem których okaże się przy rewizji, że są zdrowe, nie mają żadnej wady dziedzicznej, że się kwalifikują do rozplodu i odpowiadają rasom i typom krajowym.

Komisya ma wyraźnie wymienić w karcie licencyjnej, do jakiego rodzaju klaczy lub dla jakiej rasy uznaje ogiera za odpowiedniego.

Uchwały komisji zapadają większością głosów, w razie równości głosów staje się uchwałą to zdanie, za którem głosuje przewodniczący.

Do powzięcia uchwały potrzebna jest obecność przynajmniej 3 członków.

§. 5.

Od orzeczenia komisji nie ma rekursu. Komisya obowiązana jest właścicielom ogierów, którym odmówiła licencji, oznajmić powody odmowy ustnie, a na ich żądanie pisemnie.

§. 6.

Z rozpraw komisji spisany będzie protokół podpisany przez wszystkich członków komisji i następnie przedłożony Namiestnictwu, które go przedkłada Ministerstwu rolnictwa.

§. 7.

Komisja udziela bezpłatnie licencyi na przeciąg jednego do trzech lat według formularza przez Namiestnictwo postanowionego i ogłoszonego. Licencya ta upoważnia do umieszczenia ogiera w pewnej stacyi i do stanowienia nim takich klaczy, jakie dla niego w licencyi są wskazane.

§. 8.

Posiadacz licencyonowanego ogiera obowiązany jest wydać właścicielowi klaczy jego ogierem stanowionej dowód czyli kartę stanowienia. Obowiązany jest także prowadzić dokładny rejestr wszystkich klaczy licencyonowanym ogierem stanowionych. Bliższe przepisy co do kart i rejestrów stanowienia wydane zostaną w drodze rozporządzenia.

§. 9.

Oplata za stanowienie zależy wyłącznie od dobrowolnej umowy stron interesowanych.

§. 10.

Każdy licencyonowany ogier będzie w porze stanowienia raz w miesiąc rewidowany przez weterynarza lub konowała do tej czynności przez c. k. władzę powiatową przeznaczonego, nadto jeżeli licencya opiewa na 2 lub 3 lata, będzie rewidowany corocznie przed nadejściem pory stanowienia. Rezultat oględzin zanotowany być ma na karcie licencyjnej. W razie zachodzących okoliczności, które nie dozwalałyby nadal ogiera do stanowienia używać, powinien odbywający rewizję wzbronić dalszego stanowienia i zawiadomić o tem natychmiast polityczną władzę powiatową celem dalszego zarządzenia, ewentualnie zastosowania ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 35. Dz. p. p. o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i o tępieniu tychże.

Gdyby rzeczona ustawa nie była zastosowaną, a pomimo to cofnięcie licencyi okazało się potrzebnem, może takowe nastąpić tylko za orzeczeniem komisji.

Koszta rewizji ponosi Skarb państwa. Kto posiada licencyonowanego ogiera, obowiązany jest na żądanie komisji przedstawić go tejże lub członkom przez nią wydelegowanym, w miejscu gdzie się ogier znajduje.

§. 11.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podpadać pod ustawę z dnia 29. lutego 1880. r. Nr. 35. Dz. p. p. a w szczególności pod paragrafy (1. 2, 15, 16, 29, 31, 32, 33, 44 i 45) karane będą w sposób następujący:

a) Kto używa ogiera bez licencyi za opłatą lub bezpłatnie do stanowienia cudzych klaczy podlega grzywnie do 100 złr.

b) Kto klacz swoją stanowić każe świadomie nielicencyonowanym ogierem, podlega grzywnie do 50 złr.

c) Właściciel, który dopuści, by ogier jego dwuletni lub starszy pasł się razem z klaczami jakiegobądź wieku, podlega grzywnie do 50 złr.

d) Wszelkie inne przekroczenia tej ustawy podlegają grzywnie do 50 złr,

W razie niemożności ściągnięcia kary pieniężnej należy ją zmienić na areszt, wymierzając za każde 5 złr. grzywny, 24 godzin aresztu.

Kary pieniężne przypadają na fundusz ubogich tej gminy, w której przekroczenie zostało popełnione.

§. 12.

Polityczna władza powiatowa przeprowadza dochodzenie, orzeka o przekroczeniu i wydaje wyroki.

Od orzeczeń karnych odwołać się można do Namiestnictwa, a w trzeciej instancji do Ministerstwa spraw wewnętrznych, od innych zaś zarządzeń władz politycznych w trzeciej instancji do Ministerstwa rolnictwa.

Przeciw orzeczeniu w drugiej instancji przez Namiestnictwo zatwierdzonemu, dalszy rekurs nie jest dopuszczalny.

Odwołanie się od zarządzeń władz politycznych ma tylko wtedy moc odraczającą, jeżeli wykonanie zarządzenia, będącego przedmiotem rekursu, może według oceny władzy do wykonania powołanej bez niebezpieczeństwa być odroczone.

§. 13.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy tracą w Galicyi moc obowiązującą rozporządzenia ministerjalne z dnia 25. kwietnia 1855. r. Nr. 79. Dz. p. p., z dnia 3. lutego 1866 r. Nr. 18. Dz. p. p. i z dnia 15. maja 1874. r. Nr. 76. Dz. p. p.

§. 14.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Izba uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie zaliczki w ilości 11.433 zł. w. a. udzielonej w r. 1875 z krajowego funduszu szkolnego gminie miasta Krakowa.

Sprawozdawca p. Smarzewski uwolniony na wniosek p. Krukowieckiego od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek komisji następującej treści.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu rozłożyć spłatę zaliczki bezprocentowej, udzielonej gminie miasta Krakowa z krajowego funduszu szkolnego w roku 1875. w ilości 11.433 zł. na dziesięć równych rat rocznych, od roku 1882 spłacać się mających.”

Izba uchwała wniosek komisji bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

Sprawozdawca p. Romer uwolniony na wniosek p. Waygarta od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę, nadającą statut dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, nadająca statut zdrojowisku Krynica-Słotwiny.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam:

§. 1. Gminy Krynica i Słotwiny, tudzież obszary dworskie w Krynicy i Słotwinach w powiecie nowosądeckim, łączy się do wspólnego zawiadywania sprawami poszczególnionemi w §. 2. niniejszej ustawy.

§. 2. Do spraw, które na połączonych obszarach gminnych i dworskich w Krynicy i Słotwinach wspólnie zawiadywane będą, należą:

- a) sprawy poszczególnione w §. 27. pod literą *b, c, d, e, f, g, h, i* i *k* ustawy gminnej.
- b) sprawy policyj i zdrowia, poruczonego zakresu działania, poszczególnione w §. 4. ustawy państwowej z 30. kwietnia 1870 l. 68 d. u. p.
- c) sprawy zdrojowe.

Sprawy te zostają wyjęte z zakresu działania dotychczasowych gmin i obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach. Wszelkie inne sprawy własnego i poruczonego zakresu działania należeć

będą i nadal do gmin i obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach, które co do tych spraw zostają i nadal odrębnymi ciałami administracyjnymi w myśl ustawy gminnej i ustawy o obszarach dworskich.

Wolno jednak tym gminom i obszarom dworskim łączyć się do wspólnego zawiadywania i tej reszty spraw.

§. 3. Za sprawy zdrojowe (§. 2. ustęp c) uznaje się:

- a) Oczuwanie nad całością i bezpieczeństwem źródeł, niemniej nad utrzymaniem w dobrym stanie urządzeń zdrojowych.
- b) Opieka nad ubogimi, przebywającymi w zdrojowisku w celu leczenia się.
- c) Oczuwanie nad tem, aby mieszkania dla gości były zdrowe i dogodne.
- d) Staranie o upiększenie zdrojowiska i zakładanie nowych urządzeń zdrojowych, mających na celu rozwój zakładu, wygodę gości i uprzyjemnienie im pobytu w zdrojowisku.
- e) Zarząd funduszem zdrojowym.

Niniejsze postanowienia nie naruszają w niezem prywatnych stosunków prawnych w ogóle, ani też praw i obowiązków właścicieli zdrojowisk.

§. 4. Sprawy poszczególnione w §. 2. i 3. załatwia komitet zdrojowy.

W skład tego komitetu wchodzi: a) każdorazowi przełożeni obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach; b) każdorazowi naczelnicy gmin Krynica i Słotwiny; c) lekarz zdrojowy; d) jeden z lekarzy praktykujących stale w zdrojowisku podczas pory kąpielowej, powołany przez Wydział krajowy; e) delegat przez Wydział powiatowy mianowany; f) delegat przez Wydział krajowy mianowany.

Trzej ostatni powoływani będą na lat trzy.

Delegaci mianowani przez Wydział krajowy i powiatowy, powołani będą z mieszkańców miejscowych.

§. 5. Właściciel zakładu zdrojowego jest obowiązany utrzymywać lekarza zdrojowego, wymienionego w §. 4. lit. c).

§. 6. Komitet wybiera z grona swego bezwzględną większością głosów wedle przepisów obowiązującej ordynacji wyborczej dla gmin na lat trzy: Przewodniczącego (prezesa i dwóch assessorów), z których jeden ma być oraz zastępcą przewodniczącego.

Przy tych wyborach nie mają jednak zastosowania postanowienia §. 35 alinea druga u. 2 i 4. ordynacji wyborczej dla gmin. Wybór przewodniczącego i jego zastępcy wymaga zatwierdzenia e. k. Namiestnika.

Przewodniczącym lub assesorem przestaje być ten, kto przestał być członkiem komitetu.

§. 7. Co do spraw w §. 2. i 3. poszczególnionych, wstępuje komitet zdrojowy w prawa i obowiązki Rady gminnej, a prezes komitetu i assessorowie w prawa i obowiązki zwierzchności gminnej w myśl ustawy gminnej.

§. 8. Koszta połączone z załatwieniem czynności poszczególnionych w §. 2. lit. a) i b), ponoszą gminy i obszary dworskie w Krynicy i Słotwinach w stosunku do opłacanych przez nich podatków bezpośrednich, wyjąwszy koszta budowy i utrzymania dróg gminnych, które będą pokrywane w sposób ustawą drogową określony. Koszta połączone z załatwianiem spraw poszczególnionych w §. 2. lit. c) pokrywa fundusz zdrojowy.

§. 9. Fundusz zdrojowy powstaje:

- a) z opłat zdrojowych i taks na muzykę pobieranych od gości w zdrojowisku przebywających;
- b) z dochodów pobieranych z widowisk, zabaw, koncertów i t. p.;
- c) z zapisów i ofiar na rzecz tego funduszu;
- d) z dochodów pobieranych za używanie urządzeń wykonanych kosztem funduszu zdrojowego;
- e) ze składek i innych ofiar na rzecz ubogich przebywających w zakładzie.

§. 10. Wysokość opłat i taks w §. 9. lit. a) wyszczególnionych, oznacza na wniosek komitetu polityczna władza krajowa.

§. 11. Prezes komitetu winien corocznie ułożyć a komitet uchwalić budżet na następny rok administracyjny, najpóźniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem roku, a rachunki z przychodów i wydatków najpóźniej we trzy miesiące po upływie roku administracyjnego przedłożyć komitetowi do rozpoznania i załatwienia. Wreszcie z budżetem i rachunkami rocznymi należy postąpić w myśl postanowień §. 70 ustawy gminnej.

Budżet winien jednak tak w dochodach, jak w wydatkach zawierać dwa odrębne działy stosownie do podziału wspomnianego w §. 8 i mieścić w sobie rozkład prestacyj, przypadających na połączone gminy i obszary dworskie w stosunku do opłacanych przez nich podatków bezpośrednich.

Na podstawie prawomocnie uchwalonego budżetu, wezwie prezes komitetu naczelników gmin Krynica i Słotwiny, żeby przypadające na te gminy kwoty wstawili w swój budżet pod rygorem ostatniego ustępu powołanego §. 70. właściciela obszarów dworskich zaś do zapłacenia kwot przypadających na obszary dworskie, do rąk prezesa komitetu w kwartalnych ratach z góry, pod rygorem egzekucyi.

§. 12. We wszystkich wypadkach, dla których niniejsza ustawa nie zawiera szczegółowych postanowień, obowiązują przepisy ustawy gminnej.

§. 13. C. k. Rządowi służy prawo zwierzchniczego nadzoru nad zakładem zdrojowym Krynica-Słotwiny, w myśl ustawy państwowej z 30. kwietnia 1870. l. 68 d. u. p.

§. 14. Nabywanie praw własności lub użytkowania na rzecz publicznego zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny może nastąpić w drodze wywłaszczenia (§. 365 powszechnej ustawy cywilnej).

§. 15. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Przy rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera.

Izba uchwała przy szczegółowej rozprawie §. 1. bez rozprawy.

P. Merunowicz wnosi, ażeby prócz paragrafów, do których czynione będą poprawki, resztę ustawy uchwalić en bloc. Izba uchwała ten wniosek.

P. Romer zgłasza w imieniu komisji następujące poprawki:

§. 3. lit. a) ma brzmieć:

Czuwanie nad utrzymaniem w dobrym stanie zdrojów i urządzeń zdrojowych.

§. 4. zamiast lit. e) i f) ma być:

e) dwaj stali mieszkańcy miejscowi powołani przez Wydział powiatowy.

Przez to ustęp ostatni tego §. odpada.

Do §. 10. dodatek:

Komitet zdrojowy ściąga te opłaty i taksy i orzeka o całkowitem lub częściowem od nich w olnieniu.

Zatem te trzy §§. mają opiewać:

„§. 3. Za sprawy zdrojowe (§. 2 ustępc) uznaje się:

a) Czuwanie nad utrzymaniem w dobrym stanie zdrojów i urządzeń zdrojowych.

b) Opieka nad ubogimi, przebywającymi w zdrojowisku w celu leczenia się.

c) Czuwanie nad tem, aby mieszkania dla gości były zdrowe i dogodne.

d) Staranie o upiększenie zdrojowiska i zakładanie nowych urządzeń zdrojowych, mających na celu rozwój zakładu, wygodę gości i uprzyjemnienie im pobytu w zdrojowisku.

e) Zarząd funduszem zdrojowym.

Niniejsze postanowienia nie naruszają w niczem prywatnych stosunków prawnych w ogóle, ani też praw i obowiązków właścicieli zdrojowisk.

§. 4. Sprawy poszczególnione w §. 2 i 3. załatwia komitet zdrojowy.

W skład tego komitetu wchodzi: a) Każdocześni przełożeni obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach; b) każddocześni naczelnicy gmin Krynica i Słotwiny; c) lekarz zdrojowy; d) jeden z lekarzy praktykujących stale w zdrojowisku podczas pory kąpielowej, powołany przez Wydział krajowy; e) dwaj stali mieszkańcy miejscowości, powołani przez Wydział powiatowy.

§. 10. Wysokość opłat i taks w §. 9. lit. a) wyszczególnionych, oznacza na wniosek komitetu polityczna władza krajowa.

Komitet zdrojowy ściąga te opłaty i taksy i orzeka o całkowitem lub częściowem od nich uwolnieniu“.

Marszałek oświadcza, że ponieważ to są poprawki komisji a nikt innych poprawek nie zgłasza, więc podda pod głosowanie całą ustawę en bloc.

Izba uchwała projekt ustawy en bloc według wniosku komisji z poprawkami przez sprawozdawcę zgłoszonymi.

Na wniosek sprawozdawcy komisji uchwała Izba przystąpić do trzeciego czytania bez czytania i uchwała projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następnie p. Michałowski Roman odczytuje sprawozdanie komisji drogowej w sprawie petycji Towarzystwa Tatrzkańskiego o uznanie drogi z Nowego Targu do Zakopanego za krajową i o wybudowanie takowej w najkrótszym czasie, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na rekonstrukcyę drogi Nowy Targ-Zakopane, mającą się przeprowadzić w przeciągu trzech lat pod nadzorem Wydziału krajowego i przy użyciu prestacyi ustawą przepisanych, udziela Sejm subwencyę w sumie 30.000 zł. z której 10.000 zł. wstawione będą do budżetu krajowego na rok 1882, 10.000 do budżetu na rok 1883, nareszcie 10.000 zł. do budżetu na rok 1884.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po wykonaniu rekonstrukcyi drogi gminnej Nowy-Targ-Zakopane przedłożył Sejmowi projekt omycenia tej drogi na rzeź jej funduszu konserwacyjnego“.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozpraw w drugim czytaniu, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała wniosek komisji w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Felicyi Kiss drugiego ślubu Pażowskiej, wdowy zmarłego w domu obłąkanych w Kulparkowie Stanisława Kissa, o zapomogę.

Sprawozdawca p. Kuczkowski odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem większości komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

P. Felicyi Kiss drugiego ślubu Pażowskiej, wdowie po zmarłym w zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie Stanisławie Kiss, udziela się w drodze łaski jednorazową zapomogę w kwocie 150 zł. z funduszu krajowego“.

Sprawozdawca odczytuje dalej wniosek mniejszości następującej treści:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Małoletniemu Stanisławowi Kiss, synowi Felicyi i ś. p. Stanisława Kiss, wyznacza się w drodze łaski zaopatrzenie w kwocie 50 zł. w. a. rocznie, aż do osiągnięcia normalnego wieku“.

P. Ochrymowicz motywuje wniosek mniejszości.

Po przemówieniu p. Golejewskiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek mniejszości komisji.

Następnie p. Kuczkowski odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Adolfiny Sporn o udzielenie jej synowi Karolowi zapomogi, celem pobierania nauki malarstwa w szkole sztuk pięknych w Krakowie, z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Adolfiny Sporn, o subwencyę dla syna Karola w celu kształcenia się w malarstwie, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia“.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o petycji p. Maksymiliana Marescha, byłego dyrektora zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, o udzielenie odprawy lub o zwrot poniesionych strat w służbie krajowej.

Sprawozdawca p. Spławiński odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

P. Maksymilianowi Mareschowi, byłemu dyrektorowi zakładu krajowego dla obłąkanych w Kulparkowie, udziela się z funduszu krajowego tytułem wynagrodzenia szkód poniesionych przy objęciu i podczas piastowania posady prowizorycznego dyrektora zakładu w Kulparkowie jednorazową kwotę 2.200 zł. (równą rocznej płacy bez dodatku aktywalnego)“.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na piątek 14. października 1881 na godzinę 11. przed południem, z następującym porządkiem dziennym:

P o r z ą d e k d z i e n n y :

19. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w piątek dnia 14 października 1881 o godzinie 11. przed południem.

1. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu funduszu szkolnego krajowego na rok 1882. Sprawozdawca poseł Smarzewski.
2. Sprawozdanie komisji prawnej o wniosku posła Merunowicza w sprawie ustawodawczego unormowania kredytu na zastawy ręczne. Sprawozdawca poseł Zatorski.
3. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie sprzedaży gruntu w Nowym Sączu, należącego do krajowego funduszu szkół ludowych. Sprawozdawca poseł Pilat.
4. Sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie ustanowienia przestanku dla pociągów pociągów pośpiesznych w stacji Lwów pod Zamkiem. Sprawozdawca poseł Madeyski.
5. Sprawozdania o petycjach.

Koniec posiedzenia o godzinie 2. minut 6 po południu.

Marszałek krajowy :

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarzo :

Turzański w. r.

Jasiński w. r.

S p i s p e t y c y j

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 13. października 1881.

541. Ks. Jan Krasowski, przez p. Popiela Pawła o wsparcie dla ochronki dziewcząt sierót w Stanisławowie.
542. Gminy powiatu Żywieckiego, przez p. Łazarskiego, w przedmiocie wysokiego oszacowania gruntów przy wymiarze podatków.

543. Zakład sierót pod opieką Sióstr miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we Lwowie przez posła Turzańskiego o zapomogę na odbudowanie dachu blaszanego na zakładowym budynku.
544. Zbiorowa petycja właścicieli propinacyi przez p. Łazarskiego przeciw nieprawnej konkurencyi wyszynku przez kupców towarów mieszanych.
545. Wydział powiatowy Staremiasto przez p. M. Popiela, w sprawie popierania Towarzystw zaliczkowych.
546. Eliaz Fitkało, były drogomistrz przez p. Merunowicza o zarządzenie wypłacenia mu zaległej płacy.
547. Kraiński Edmund, przez p. Słoneckiego o zrównanie kalendarzy.
548. Pietraszkiewicz Aleksander, nauczyciel przez posła Czaykowskiego Alfonsa o zaliczkę na płacę.
549. Gmina Szaflary, przez p. Pławickiego w kwestyi obowiązkowej dostawy szutru na drogę Nowy-targ-Zakopane.
550. Nauczyciele szkoły ludowej w Kamionce strumiłowej przez posła Wasilewskiego o uregulowanie płac.
551. Antoni Orzechowski, adjunkt rachunkowy Wydziału krajowego przez p. Józefa Jasińskiego o zaliczkę na płacę.
552. Mieczysław Treter, przez p. Pawła Popiela z pracą konkursową w kwestyi reformy stosunków ekonomicznych ludności żydowskiej.
553. Gołębski Władysław, adjunkt rachunkowy Wydziału krajowego przez posła Dobrzyńskiego o zaliczkę na płacę.

